

Megoldás. A feltétel szerint $x^2 + y^2$ osztható ötten. Ha x osztható ötten, tehát $x = 5k$, akkor $x^2 = 25k^2$, és $x^2 + y^2$ csak úgy lehet osztható ötten, ha y^2 is osztható ötten, tehát y is, azaz $y = 5l$. Ekkor $\frac{x^2 + y^2}{5} = 5(k^2 + l^2) = (2k + l)^2 + (k - 2l)^2$, tehát előáll két négyzetszám összegeként. Ha x vagy $5k + 1$ vagy $x = 5k - 1$ alakú, akkor $x^2 = 5K + 1$ s ekkor $y^2 = 5L + 4$. Ez csak úgy lehetséges, ha y vagy $5l + 2$ vagy $5l - 2$ alakú. Mivel $\frac{x^2 + y^2}{5}$ értékén x és y előjele nem változtat, ezért megfelelő előjelváltatással elérhető, hogy $x = 5k + 1$ és $y = 5l + 2$. Ekkor $\frac{2x - y}{5}$ és $\frac{x + 2y}{5}$ egész szám, és négyzetük összege éppen $\frac{x^2 + y^2}{5}$. Marad az az eset, ha x vagy $5k + 2$ vagy $5k - 2$ alakú. Ekkor $x^2 = 5K + 4$, $y^2 = 5L + 1$, tehát $-x$ és y értékét megfelelő előjellel ellátva – feltehető, hogy $x = 5k + 2$ és $y = 5l + 1$. Ekkor $\frac{2x + y}{5}$ és $\frac{x - 2y}{5}$ egész szám, és négyzetük összege éppen $\frac{x^2 + y^2}{5}$.

Megjegyzés. Egy ismert tétel szerint egy természetes szám pontosan akkor áll elő két négyzetszám összegeként, ha prímtényezői felbontásában minden $4k + 3$ alakú prímszám páros kitevőn szerepel (a bizonyítás megtalálható a KöMaL 1990/2. számában, a 61-64. oldalon). A feladat feltevése alapján $x^2 + y^2 = 5n$, ahol n egész szám. Az idézett tétel értelmében – és mivel 5 prímszám, de nem $4k + 3$ alakú – n prímtényezői felbontásában minden $4k + 3$ alakú prímszám páros kitevőn szerepel, mert ugyanez igaz $5n$ -re is; tehát n is előáll két négyzetszám összegeként.

Podoski Károly (Bp., Árpád Gimn., IV. o. t.)